

[Alfred Jørgensen.]

dretallets medlemmer mismodigt gav op og trak sig tilbage fra deltagelsen i det politiske liv, hvad navnlig gav sig udslag i stærk nedgang i elevtallet i de tyske skoler.

Straks efter krigen ophævedes de tyske kommuneskoler i Nordslesvig, hvorefter også de danske kommuneskoler i Sydslesvig blev standset, og begge mindretal hvinstes til at oprette private skoler, en ordning, der har vist sig gunstig for begge parter, idet det har givet mulighed for mere selvstændighed i arbejdet og mindre indblanding. Det turde forøvrigt også være indlysende, at når man fra tysk side ønsker børnene opdraget i tysk ånd og kultur, er det en opgave, som det danske samfund ikke kan påtage sig.

Syd for grænsen var danskheden slået ud efter afstemningen i 1920. Flensborg og den nordligste del af 2. zone, der havde stemt dansk i 1867, havde ikke kunnet holde stand overfor tvangsfortyskningen. De mange afstemningsberettigede, der kom tilrejsende sydfra, var med til at beherske billedet. I årene efter krigen konsoliderede de sydslesvigske danske dog stillingen. Der byggedes danske skoler i Flensborg, Slesvig og Tønning og i enkelte landsogne nær grænsen. Men med nazismens sammenbrud og den tabte krig og landsdelens overbefolkning med flygtninge skabtes med eet slag en voldsom vækst i den danske bevægelse. Hertil bidrog utvivlsomt også den omstændighed, at grænsen gik lige nord for Flensborg. Mange havde slægtninge og kendinge nord for grænsen, og man havde været vidne til en blomstrende fremgang i Nordslesvig, medens Sydslesvig nu var ruineret af en ny krig. Her må vi også huske, at Slesvig har tilhørt Danmark fra historiens gry, men kun Tyskland i et relativt kort tidsrum. Desuden har nazisternes aneforskning og Blut und Erde-teori også bidraget til den nationale besindelse i Sydslesvig.

Der skete nu det, at danskheden vågnede i Sydslesvig som hundrede år tidligere i Nordslesvig. På grund af de særlige forhold fik den en eksplosionsagtig vækst, og man spurgte navnlig herhjemme, om det ikke var blot en konjunkturbevægelse, der skyldtes de katastrofale følger af krigen. Hertil er der dog at sige, at også efter at konjunkturterne er vendt, så det koster at være

dansk i Sydslesvig, har bevægelsen holdt. 42 000 danske stemmer ved sidste valg er en realitet. De danske skoler og børnehaver i Sydslesvig har i dag ca. 9 000 elever, og 400—500 lærere dels fra Danmark og dels fra Sydslesvig underviser i disse skoler. Dertil skal nævnes det danske biblioteksarbejde og hospitalsvæsen, idræts- og ungdomsarbejdet, højskole- og aftenskolearbejdet, hvor voksne sydslesvigere sætter sig på skolebænken for at lære dansk. Man oplever i Sydslesvig i dag, at det danske sprog, der var gået tabt, kommer tilbage, og i sig selv er dette udtryk for sydslesvigerens vilje til at være danske.

Det, der sker her, viser, at den tusindårige kamp mellem danske og tyske i grænselandet ikke er endt, men der er sket det, at medens danskheden gennem århundreder har været vigende, er den nu atter under fremrykning; fronten er rykket frem og går nu gennem Sydslesvig. Nordslesvig ligger i læ bag fronten. Her har vi forklaringen på, at genforeningsprocessen er afkortet, og at der i Nordslesvig i dag er nationalt trykke kår for den danske befolkning. Der er grund til at nære taknemlighed mod Sydslesvigs danske, som nu tager den hårde tårn, som indtil for en menneskealder siden var Nordslesvigs skæbne. Og overfor skeptikere, der drager ægtheden af deres danskhed i tvivl, må man sige: Hvis danskhed er kærlighed til folk og land, til historie og minder, til sproget i tale og sang, så finder man ingen steder danskheden mere stærk og ægte end i Sydslesvig. Hvis man har deltaget i deres nationale møder, har man fået stærkt indtryk af deres danskhed og føler, at deres sag bør vi støtte også for vor egen skyld.

Når spørgsmålet om mindretalenes rettigheder nu er blevet rejst på tysk initiativ har det ikke mødt uvilje fra dansk side, idet vi altid har sat en ære i at gå foran i disse spørgsmål, og vi ser naturligvis gerne, at der udvises gensidighed i behandlingen af det danske mindretal i Sydslesvig.

Her vil jeg gøre den bemærkning, at der fra forskellig side i Nordslesvig er rejst kritik af, at de forskellige danske organisationer og myndigheder i Nordslesvig ikke var blevet informeret, og der ligger jo nok en vis berettigelse i dette synspunkt.